

**Peqqissutsimut Ilaqutariinnermullu Naalakkersuisoq
Landsstyremedlem for Sundhed og Familie**

Inatsisartunut ilaasortaq
Astrid Fleischer, Demokraatit
-/maani

**Inatsisartunut ilaasortap Astrid Fleischerip Demokraatineersup § 36
naapertorlugu apeqqutaanut allakkatigut akissut.**

SANA-mi pissutsit toqqissisimanangitsut pillugit.

16. februar 2009

Inatsisartunut ilaasortap nunatsinni peqqinnissaqarfimmut nunatsinnilu
napparsimmavissuup ingerlaneranut soqutiginninneranut tamatumalu
malitsigisaanik apeqqutaanut qujavunga:

Postboks 260
3900 Nuuk
Oq/tel +299 34 50 00
Fax +299 32 55 05
IPN@gh.gl
www.nanoq.gl/

- 1) SANA-mi pissutsit ajorsartuinnarnissaat pinngitsoorniarlugu
Naalakkersuisut sunik qanoq iliuuseqarsimappat? Naalakkersuisut
qinnuigineqassapput qanoq iliuuserisimasatik pillugit
nassuiaateqaqqullugit, kiisalu sooq tamakkua qanoq iliuusiusimagaluartut
iluatsinngitsoornersut nassuiarnissaat kissaatigineqarpoq.
- 2) SANA-mi nakorsaanerit pisortaata Knud Erik Kleistip ajutuinnissamik
ernummateqarneratut pisoqarnissaa pinngitsoortinniarlugu Naalakkersuisut
qanoq iliuuseqassamaapat? Naalakkersuisut akissuteqarnissaminnut
atatillugu qinnuigineqassapput massakkorpiaq ajutuinnissamik
pinngitsoortitsiniarlutik qanoq iliornissartik, kiisalu siunissaq
ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu qanoq iliornissartik
nassuiaateqarfigeqqullugit.
- 3) SANA-mi pissutsit ajorsivissimasut, oktober 2008-mili tamanit
ilisimaneqalereersimasoq pillugu Naalakkersuisut namminneerlutik
suliniutigisimasatik qanoq nalilerpaat, tassami pissutsit taamatut
iliartorerat Naalakkersuisut piffissami sivisunerusumi
ilisimareersimammassuk?

**Ingerlataqassuseq peqqissaasunillu amigaateqarnek pillugit ataatsimut
isigalugu:**

Peqqinnissaqarfik ukiuni arlalinni paarlattaasussarsiorarfimmut annertuumik
aningaasartuuteqarneruleriartorsimavoq tamannalu piffissami matumani
peqqinnissaqarfimmut ulorianartorsiorfitsisutut annerpaatut isigineqarpoq, tassami
aningaasartuutit ingerlatsinermut missingersuutinut ajortumik sunniuteqarmata.
Piffissami 2006-imi januaarimit 2008-mi juunimut paarlatsinut aningaasartuutit
assersuutigalugu 229 %-imik qaffassimapput.

*Peqqinnissaqarfimmi paarlatsinut aningaasartuutit (mio. kr.-inngorlugit) 9. febr.
2009-mi naatsorsukkat*

	2004	2005	2006	2007	2008
DIH	16,6	17,9	20,2	29,7	47,6
Sineriak	5,6	7,3	14,5	12,9	23,2
Katillugit	22,2	25,2	34,7	42,6	70,8

Ukiut arlallit matuma siorna suliassa qarfinnut immikkut mianernartunut soorlu ass. Dronning Ingridip Napparsimmavissuani Peruluttunut Immikkoortortamut peqqissaasunik paarlattaasussarsior tarfinneersunik atuneq killilersimaarneqarsinnaasimavoq. Ullumikkut peqqissaasut paarlattaasussarsior tarfinneersut suliassa qarfinni tamani atorneqarput – taakkununga ilanngullugit Nakorsaaserinermut aamma Pilattaasarnermut Immikkoortortamut, kiisalu peqqissaaveqarfinni ingerlatanut nalinginnaasunut annertuunullu.

Ilaatigut paarlattaasussarsior tarfinnit peqqissaanermik sulialinnut aningaasartuutit aqutassaajunnaarnissaat pinngitsoorniarlugu taakku maanna sukannersumik aqunneqarput taamaattoqanngippat ukioq aammaarluni missingersuutiniq sippuiffiullunilu ilassutitut aningaasaliissuteqarfiussammat. Taamaattumik missingersuutitigut killiliussat Peqqinnissaqarfimmik aqutsisut 2009-mi paarlattaasussarsior tarfinnut immikkoortissimasaasa peqqinnissaqarfimmi ingerlatat ikilineqarnerat kinguneraat. 2009-mut missingersuutit tamarmiusut – DIH-mut sineriammullu, kiisalu nakorsanut peqqissaasunullu paarlattaasussarsior tarfiit aqutugalugit sulisussarsiarineqartunut atuuttut – katillugit 30 mio. kr.-inut aalajangersarneqarput (DIH-mut 20 mio. kr.-it miss. Peqqissaaveqarfinnullu 10 mio. kr.-it miss.). DIH-mi amerlanersaat nakorsanut pinnani peqqissaasunut atorneqassapput sineriammi killormoorluni.

Peqqissaasoqarneq – 6. februar 2009-mi naatsorsorneqartoq:

	Aalajanger-simasut	Nalingin. paarlatsit	Paarlatsit paarlattaasussarsior tarfinneersut	Ami-gaatit	Atorfiit akissarsiassat naapertorlugit aalajangersakkat
DIH	74	11,5	39	15,5	140 - 145
Peqqis-saaveqarfiit	86	38	5	21	150

DIH-mi 4. februar 2009-mi pilattaasarnermut tunngasuni peqqissaasut 13-it amigaatigineqarput tamatumalu nassataraa siniffinnit 54-iusunit 14-it matoqqatinneqartariaqarnerat. Nakorsaaserinermut tunngasuni peqqissaasut sisamat amigaatigineqarput tamatumalu nassataraa siniffinnit 32-usunit sisamat matoqqatinneqartariaqarnerat. Tamatuma saniatigut nakorsaaserinermut immikkoortortami ukiup aallartinneranit siniffiit 38-nit 32-nut naleqqussarneqarsimapput 2009-mut aningaasaliissutit kingunerisaannik.

Taamaattumik Dronning Ingridip Napparsimmavissua ajalusuulinnigilaq. Immikkoortortanik pinnani siniffinnik matusinikkut ingerlatanik ikililerisoqaannarpoq. Ingerlatanik ikililerineq marlunnik siunertaqarpoq:

- Sulisut sinnerisa artorsinneqannginnissaat
- Ingerlatat aningaasanut inatsimmi missingersuutitigut killiliussanut naleqqussarneqarnissaat

1-imut 2-mullu

Peqqissaanermik sulialinnik sulisussarsiniarneq attassiniarnerlu 2009-mi nunarsuaq tamakkerlugu ajornartorsiutaavoq, naammassisut ikinneruneri, peqqissaanermik ilinniarfinnut qinnuteqartut ikinneruneri ilinniarsimasullu ikinneruneri pissutigalugit. Aammattaaq peqqissaanermik sulisut atorfinitsiteriaatsinut isumaasa allanngornerat piunasaqaataallu nunatsinni peqqinnissaqarfiup ajornartorsiutaanut pingaaruteqarput. Aatsaat peqqissaanermik sulialinnik amigaateqartoqalinngilaq. Atorfinnut inuttaqangitsunut nalinginnaasumik akissarsiaqartitsilluni atorfinitsitsinermilu atugassaqartitsilluni peqqissaanermik sulialinnik pisariaqartinneqartunik sulisussarsiniarneq ukiuni kingullerni tallimani peqqinnissaqarfitsinnut ilungersunameruleriartorsimavoq, ilaatigut tunngaviusumik akissarsiat soraarnerussutisiaqalissutaasinnaasut Danmarkimut sanilliullugu peqqissaasut amerlanersaasa sulisussarsiarineqarfigisartagaannit tusindinik arlalinnik appasinnerummata. Tamanna isumaqatigiinniarnissani isiginiarneqassaaq.

Tamatuma saniatigut allanik pissuteqarluni peqqissaanermik suliallit aalajangersimasumik atorfinni sivikinnerpaamik ukiuni pingasuni sulisussarsiariniarnerat sulisoriinnarniarnerallu ajornartorsiutaaneruleriartorpoq. Matumani ilaatigut pineqarput atuarnermut, meeqqanik paarsisoqarnermut, aapparisaq suliffeqarnissaanut soorunalumi ineqarnermut tunngasut, peqqinnissaqarfiup sulisunik paaqqinnittunik pisariaqartinneqartunik pilerilersitsiniarneranut attassiniarneranullu assigiinngitsutigut kinguneqartut.

Ajornartorsiutip annertussusaasa suuneratalu kingunerisaanik pisariitsunik pilertortumillu sunnuteqarsinnaasunik aaqqiissutissaqanngilaq. Sapinngisamik ajornartorsiutit taaneqartut akiorniarlugit suliniutinik arlalinnik aallartitsisoqarpoq, ilaatigut:

- Task Force gruppimik peqqinnissaqarfimmi peqqissaasunik sulisussarsiniarnermik attassiniarnermillu ajornartorsiut pillugu aaqqiissutissatut siunnersuuteqartussamik pilersitsineq.
- Peqqissaanermik sulialinnik sulisussarsionermik allanngortitsineq sukumiinerulersitsinerlu.
- Sulisussarsiniarnerup attassiniarnerullu pitsanngorsarneqarnissaa siunertaralugu toqqortanik siammarsimasunik atorluaaneq (Peqqinnissaqarfimmi aqutsisut aamma PK piviusunngortitsiniarnermi ilaanneeriarlutik isumaqatigiissinnaasarsimangillat).
- Sulisunik attassiniarneq pillugu politikiliorneq piviusunngortitsinerlu.
- Nakorsaqaarnikkut piginnaasat atorluarniarlugit utaqqisullu ikilisinniarlugit pilattaanermik ingerlatat ulluinnarlugu pilattaaninngortinniarlugit sulissutigineqarput.
- Sundhedsassistentinut tunngasuni ilinniartitsinerup annertusarneqarnera.

- Pingaarnertut peqqissaasutut atorfinni aammali nakorsatut atorfinni – matumani pingaartumik peqqissaaveqarfanni inuttaqanngitsorpassuarnut atatillugu nakorsat peqqissaasullu akornanni – peqqissaasut sundhedsassistentillu akornanni il.il. suliatigut suliassat ingerlaarnerannut iluaqutaasinnaasumik suliatigut suliniuteqarnissaq sulissutigineqarpoq.
- Peqqinnissaqarfiup aaqqissuuteqqinneqarnera.
- Teknologiiimik nutaamik atuilernerq annertusaanerlu – tassunga ilanngullugu tele atorlugu nakorsartitsineq – ass. peqqissaanikkut sullissinermik pitsanngorsaataasinnaasoq, peqqissaanermik sulialinnut toqqissisimalersitsisinnaasoq, kiisalu napparsimasunik angallassinermut aallarussinermullu aningaasartuutitik ikilissutaasinnaasoq.
- Tamatumunnga peqatigitillugu isumaqatigiinniarnissani peqqissaanermik sulialinnut akissarsiatigut atorfinitsitsinikkullu atugassarititaasut unamminarnerulersinneqarnissaannut nutaanik periarfissarsiortoqarnissaa neriuutigineqarpoq.

Suliniutit qulaani taaneqartut qaninnerusoq eqqarsaatigalugu sulisoqarnikkut ajornartorsiutitik aaqqiissutaanissaat naatsorsuutigineqassanngilaq. Suliniutit ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu ajornartorsiutinut aaqqiissutaassapput.

Maanna ilassutitut aningaasaliissusiortoqaleruttorpoq maannangaaq peqqissaasunut paarlattaasussarsiorfarinneersunut aningaasaliinerit iluaqutsiullugit ajornartorsiutinut aaqqiissutaasussamik.

Peqqissaasunilli paarlattaasussarsiorfarinneersunik atorfinitsitsineq sivisuumik atuuttussamik aaqqiinerunngilaq. Siullermik aaqqiineq tamanna akisoorujussuuvoq, peqqissaasut paarlattaasussarsiorfarinneersut peqqissaasumit isumaqatigiissutit nalinginnaasut naapertorlugit atorfilimmit marloriaammit pingajuata affaa tikillugu akisunerummata. Aappaatut peqqissaasunik paarlattaasussarsiorfarinneersunik atuneq isumaqatigiissutit nalinginnaasut naapertorlugit atorfininnissamut soqutiginnikkunnaariartornermut sunniuteqaqataavoq. Tamatumunnga peqatigitillugu aalajangersimasumik sulisuusut suliniarnertik nalikinnerusutut misigisarpaat paarlattaasussarsiorfarinneersunit akissarsiakinneroqigamik, naak suliassat assigiikkaluartut. Pingajuattut peqqissaasut paarlattaasussarsiorfarinneersorpassuit aalajangersimasumik sulisuusut sullivimmi avatangiisiinut ajornerulersitsipput. Tamanna assersuutigalugu aalajangersimasumik sulisuusut nunatsinni peqqinnissaqarfimmut, immikkoortortamut, suleriaatsimut periutsinullu, kiisalu kulturikkut assigiinngissutsinut ilitersuinermut piffissamik atuisussaanerujussuannik pissuteqarpoq. Tamatuma saniatigut aalajangersimasumik sulisuusut suliassanut ineriartortitsiviusunut peqqinnissaqarfiup nutaaliaasup pingaarutilittut ilagisaanut akisussaasuupput.

Taamaattumik Naalakkersuisut Peqqinnissaqarfimmillu aqutsisut aaqqiissutissanik atorsaasunik inuiaqatigiinnut kiisalu peqqinnissaqarfimmi sulisunut iluaqutaasussanik nassaarniarlutik ilungersorput.

3-mut

Naalackersuisut – pingaartumik 2008-mi ukiakkut – pingaartumik Dronning Ingridip Napparsimmavissuani sulisoqarneq kiisalu missingersuuteqarneq/aningaasaqarneq qanimut malinnaaffigaat.

Sulisoqarnermut tunngasortaani Naalackersuisut uninngasut amerlassuserisinnaasaannik aningaasaqarnermut sulisoqarnermullu naleqqussaallutik iliuuseqarsimapput. Nalinginnaasumik isumaqatigiissutit naapertorlugit sulisussanik pisariaqartinneqartunik pissarsisoqarsinnaanngikkaangat paarlattaasussarsiortarfinnit paarlatsinik atorfinitsitsinissamut ilassutitut aningaasaliissutinik qinnuteqartoqartarpoq.

Aningaasaqarnermut tunngasortaani ilaatigut naatsorsuuserinermut systemip IRIS-ip atulernera pissutigalugu aallaavissarsiniarneq ajornartorsiutaasimavoq. Taamaattumik aqutsinermi atortut maanna atorneqartut allanngortinneqarnissaat Naalackersuisut maanna isumaliutigaa, taamaalilluni naatsorsuuserinermi systemimik aqutsinermi atortut atorneqarsinnaanerusumik ineriartortitsisoqarniassammat.

Ajornartorsiutit Naalackersuisut malittariuagaat iliuuseqarfigiuagaallu arlaqarput.

Ikinngutinnersumik inuulluaqqusillunga

Naja Petersen
Ilaqtariinnermut Peqqissutsimullu Naalackersuisoq